

Til Energidepartementet
posttmottak@ed.dep.no

Deres ref: 24/815

Vår ref: JIM

Dato: 15. mai 2024

Innspill fra Norsk Industri til virkemiddelutredning 24/815

Utredning av virkemidler for karbonfangst for industri og avfallsforbrenning

Norsk Industri er glade for at Energidepartementet har fått gjort en virkemiddelgjennomgang for karbonfangst fra industri og avfallsforbrenning. Rapporten fra Oslo Economics (OE) peker på viktige barrierer for utrulling av norske fangstprosjekter og foreslår målrettede virkemidler som Norsk Industri i store trekk er enige i.

Norsk Industri har lenge jobbet for realisering av en helhetlig verdikjede for CO₂-håndtering, og viser til våre tidligere innspill om dette. Eksisterende ordninger løser bare markedssvikten delvis og en helhetlig virkemidelpakke er nødvendig. Det inkluderer å sørge for at EUs virkemidler treffer behovene og at nasjonale virkemidler samspiller med og utfyller disse. I den sammenheng har Norsk Industri lenge tatt til orde for behovet for å etablere en fondsordning/karbondifferansekontrakter som kan sette fart i utrulling av karbonfangst.

Vi merker oss at Miljødirektoratet, som har analysert en rekke tiltak som bidrar til å kutte klimagassutslipp, mener CO₂-håndtering i industri og avfallsforbrenning er det tiltaket de mener har størst potensial fremover og at de også peker på behovet for en utrullingsmekanisme.

Norsk Industri er svært fornøyd med at Langskip-prosjektet nå nærmer seg realisering. En slik helhetlig verdikjede for karbonfangst, -transport og lagring er avgjørende for at nye prosjekter skal komme til. For å få en fungerende verdikjede, er det både riktig og viktig å rette oppmerksomhet mot store europeiske utslippspunkt. Samtidig er det viktig å sikre at dette også blir et satsingsområde også for norsk industri, slik Grønt Industrieløft legger opp til. Karbonfangst er helt avgjørende for at prosessindustrien skal nå målet om klimanøytralitet. Norge bygger leverandørindustri på CCS og transport- og lagerkapasitet i Northern Lights. Dette fortrinnet må også komme norske prosjekter til gode. Det modnes nå flere prosjekter i industrien, men barrierene for utrulling er fortsatt for høye. OEs rapport gir en god oversikt over viktige barrierer for industrien og er i tråd med tilbakemeldinger Norsk Industri også mottar.

En rask etablering av en auksjonsmodell for utrulling av karbonfangst er nødvendig for å sikre trygghet for industriens investeringsbeslutninger. Vi er enige i at ordningen bør inkludere både fossile og biogene utslipp og at en målrettet subsidieordning både vil ha bedre effekt, gi mindre risiko for feilinvesteringer enn krav. Norge vil dra stor nytte av en

rask utrulling nå, fordi verdikjeden og infrastrukturen er umoden. Det er ikke et alternativ å vente til all infrastruktur er på plass. Raske utslippskutt er positivt for å nå Norges klimamål, det er et bidrag til raskere reduksjon i globale klimagassutslipp og ikke minst vil tidlig utrulling kunne styrke norske virksomheter i hele verdikjeden, både fangst- leverandører og lageraktører og at tjenester knyttet til CO₂-håndtering blir et norsk eksportprodukt.

Når det gjelder selve innretningen på en auksjonsordning, bør det vurderes om og hvordan en kan gi rom for å realisere ulike kategorier av industriprosjekter/anleggstyper og i ulike regioner. Det viktigste i første omgang er likevel å komme raskt i gang.

Ordningen må inkludere risikoavlastning for transport og lager. OE har vurdert to ulike modeller, en modell der fangstaktørene selv fremforhandler avtaler om transport og lager og en modell der staten tar en koordinerende rolle i denne anskaffelsen. OE anbefaler den siste modellen. Norsk Industri støtter dette.

Uavhengig av modellvalg legger OE til grunn at kostnadene for tjenesten videreføres til fangstprosjektet og inngår i det samlede beløpet som må dekkes av subsidieordningen. Dette er helt avgjørende. Norsk Industri får klare tilbakemeldinger om barrierene knyttet til transport og lager. Det rapporteres fra industribedrifter om manglende interesse fra transport- og lageraktøren. Med mange små punktutslipp, spredt over store avstander, er tilgang på infrastruktur en vesentlig barriere. Vi har stor forståelse for behovet lageraktørene har for forutsigbarhet i lagervolumer. Samtidig er må vi sikre norske aktører tilgang til denne infrastrukturen for å redusere norske utslipp og sikre industriens konkurransekraft i den grønne omstillingen. Norsk Industri mener infrastruktur for transport bør likebehandles, uavhengig om det er i rør, på skip eller på vei. Og dette bør være et statlig koordineringsansvar, slik OE tar til orde for. Kostnadene for transport og lager er høye. En koordinert anskaffelse av transport- og lagertjenester vil være avgjørende for å realisere denne verdikjede.

Det er behov for felles infrastruktur på tvers av industrier og geografi. Lokale CO₂-huber, som inkluderer industriklynger, veitransport, havner, skip, rørgater, mellomlagerlokasjoner mv er viktige. Samtidig er det ikke slik at industribedriftene nå har samme tidslinje for sine investeringer. Det vil skape både usikkerhet, bidra til forsinkelser og økte kostnader for etablering av slike huber. Dette må håndteres og insentiveres raskt, slik at de nettopp kan bidra til mer effektiv infrastruktur, deling av kostnader, stordriftsfordeler og større kjøpermakt som kan gi bedre betingelser for videre transport og lagring.

Norsk industri og avfallsforbrenning har selv i klyngesamarbeid relativt små volumer CO₂ sammenlignet med europeisk industri og opplever manglende tilgang til CO₂-lager som en vesentlig barriere for CCS-prosjektene sine. Norge må derfor stimulere til utvikling av tilstrekkelig injeksjonskapasitet i takt med både norske og internasjonale fangstprosjekter, slik at det blir bedre konkurranse i markedet. En formalisering av ambisjonsnivået for den CO₂-lagringskapasiteten Norge skal kunne tilby og tidfeste når dette bør være på plass for norsk og europeisk industri, vil skape trygghet for retningen, og muliggjøre investeringsbeslutninger for CCS.

Uavhengig av etablering av en subsidieordning for å fremskynde utrulling av CO₂-håndtering er det fortsatt nødvendig med ordninger som kan gi støtte til modning av prosjekter gjennom mulighetsstudier og konseptstudier. Modningsstøtte er viktig for både store og mindre aktører. Fortsatt støtte til pilot og demonstrasjon av teknologi er også viktig.

Norsk Industri bidrar gjerne i det videre arbeidet med å få på plass treffsikre virkemidler som reduserer barrierene for rask utrulling av karbonfangst. Det haster – for klima og for industriens grønne omstilling. Avklaringer som gir bedre forutsigbarhet om rammevilkårene, er et være eller ikke være investeringsbeslutninger fremover.

Med vennlig hilsen

Norsk Industri

Ole Børge Yttredal

sign

